

VIOLÈNCIA MASCLISTA

Quan viure a casa es converteix en una presó

La crisi condemna víctimes de violència de gènere a conviure amb el maltractador

Les dificultats econòmiques porten moltes dones a no denunciar abusos domèstics. La policia vol que la important xifra de persones que ha denunciat i se n'ha sortit sigui un exemple per a moltes víctimes.

THAÏS GUTIÉRREZ

BARCELONA. La crisi ha agreujat la situació d'algunes dones que pateixen violència de gènere. La pèrdua de la feina i la incapacitat de tenir recursos econòmics propis porten algunes dones a aguantar una situació de violència a casa, perquè no veuen una sortida. "Hi ha moltes dones que no tenen recursos econòmics i no s'atreveixen a denunciar perquè no saben de què viuran". Ho explica Teresa Prats, de la unitat de suport a l'atenció a les víctimes de violència de gènere.

Des d'ABD, Associació Benestar i Desenvolupament, també han detectat un augment de la dependència econòmica de les dones des de l'inici de la crisi. Segons dades d'aquesta entitat, l'any 2008 el 54% de les víctimes ateses al programa d'atenció a la violència de gènere tenien ingressos propis; actualment aquesta xifra ha baixat fins al 24%. La disminució dels recursos econòmics, denuncia aquesta associació, condemna les dones a afrontar el problema de violència de gènere soles, amb el risc que suposa no poder mantenir els seus fills.

Per ajudar aquestes persones, atrapades a la seva pròpia llar, Prats recorda les 17.471 víctimes a qui els Mossos estan fent seguiment en aquest moment i que han aconseguit sortir d'una situació similar. "Són dones que se'n surten, que estan tirant endavant i que són un molt bon referent", destaca aquesta agent, que també recorda la importància de denunciar, tot i la gran dificultat que comporta normalment fer aquest pas.

Segons dades fetes públiques pel departament d'Interior, aquest 2013 –a falta de computar l'últim trimestre– hi ha hagut tres víctimes

mortals per violència de gènere, una xifra considerablement més baixa que les 12 que hi va haver el 2012. Però des dels Mossos remarquen que "l'objectiu és que el nombre de víctimes mortals sigui zero". "Aquest any hi ha hagut tres dones mortes i això segueix sent molt greu", diu Prats. Demà se celebra el Dia Internacional contra la Violència de Gènere, que pretén sensibilitzar la població d'aquesta xacra, que, com diuen des dels Mossos, "és un problema de tots".

Menys denúncies

Pel que fa al nombre de denúncies interposades a la policia, la xifra ha anat baixant lleugerament entre el 2008 i el 2012. Fins al setembre del 2013 n'hi ha hagut 9.392, però encara falten els últims tres mesos de l'any i tot apunta que la xifra es mantindrà força similar o un pèl més baixa. Aquest descens "no és una bona notícia", diu Prats, perquè "les agressions se segueixen donant però no es denuncien i això és molt greu". Els principals motius per no fer-ho, a part de les situacions de dependència econòmica, són la por que tenen les víctimes. "Fer aquest pas és molt difícil. Cal molta força", explica Prats.

Pel que fa al perfil de les víctimes, des de la unitat de suport a l'atenció de les víctimes expliquen que no es pot generalitzar. "Les víctimes són de totes les capes socials, de totes les races i procedències, amb estudis i sense, amb fills i sense... Són persones molt diverses", diu Prats. Pel que fa als agressors, el perfil social també és molt variat, però el perfil psicològic del maltractador és més clar: "Normalment són persones manipuladores, agressives, fredes, que es creuen superiors a la seva dona".

Per Prats, la solució a aquesta xacra passa per "fer partícip tota la societat". "Hem d'entendre que això no és un problema concret d'una dona, sinó el problema de tots. Ens ho hem de ficar al cap. Hem d'aconseguir anar tots a l'una perquè les víctimes no se sentin soles", conclou. —

El taller que van fer els alumnes de tercer d'ESO de l'Institut Montserrat de Barcelona, en què es busca acostar els joves a la problemàtica de la violència de gènere i que prenguin consciència dels estereotips imperants.

CRISTINA CALDERER

“Si una noia lliga amb molts nois és una porca”

Reportatge

T.G.
BARCELONA

“Els homes són uns sortits, competitius, violents, irresponsables, ganduls, passotes i intolerants”. Aquestes són les paraules que feien servir divendres els nois i noies de tercer d'ESO de l'IES Montserrat per definir els homes. Ho feien en el marc d'un taller promogut per la regidoria de Dona i Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona, que intenta acostar els joves a la problemàtica de la violència de gènere i fer-los conscients dels estereotips que imperen a la societat. Divendres era el torn d'aquesta classe de nois i noies d'entre 13 i 14 anys que mostraven, poc abans de començar, aquella alegria pròpia de l'adolescent que trenca la rutina, més enllà d'un sincer interès per un tema que saben que és important. Els responsables del taller, el Miquel

i la Laura –amb la paciència i la traça de qui està avesat a tractar amb adolescents–, van començar l'activitat demanant-los que fessin una llista amb els adjectius que ells vinculen a homes i a dones. A elles els van associar conceptes com “sensibles, sentimentals, rancoroses, insegures, presumides, pendents de la moda i ordenades”. Mentre la Laura escrivia la llista d'adjectius a la pissarra, el Miquel va preguntar si els homes i les dones eren així biològicament o perquè els eduquen així. “Els eduquen així”, va dir la classe, a l'uníson. “I això està bé?” “No”, van respondre els alumnes, després d'alguns instants de dubte.

Estereotips molt presents

Però els estereotips pesen molt i, encara que els nois i les noies en són conscients –potser la gran diferència entre aquesta i les generacions anteriors–, no van tardar a aflorar. Quan la Laura va plantejar la diferència entre un noi que lliga molt i una noia que lliga, molts no van tardar a dir la paraula “guarra”. “Si una noia va amb molts nois és una por-

ESPAI PÚBLIC

Les escales que allunyen Vallvidrera de Barcelona

La via alternativa al funicular per fer l'enllaç està degradada

Reportatge

CRISTIAN SEGURA
BARCELONA

Santa Maria de Vallvidrera està connectada a Barcelona per un funicular i per unes escales de pedra i formigó que travessen la muntanya. A Vallvidrera no hi arriben autobusos des de la ciutat, malgrat que és un barri de Sarrià - Sant Gervasi. Administrativament, Vallvidrera forma part de Barcelona, però la sensació és que continua vivint a part. Això no es deu únicament a la seva ubicació, aixecada per damunt de la ciutat, a la carena de Collserola; també és efecte d'un dèficit de comunicacions. El símbol d'aquest aïllament són les escales de la Drecera de Vallvidrera.

La Drecera de Vallvidrera no és una via que el visitant s'espera al districte més ric de Barcelona. Els pins, les atzavares i les figues de moro abelleixen l'escenari. Però el fet és que les escales, començant l'itinerari des del Peu del Funicular, a Sarrià, presenten un aspecte de degradació que fa anys que dura i que no convida al seu ús malgrat que és l'única via pública des de Barcelona alternativa al funicular. L'altra opció és baixar en bus o caminant a l'estació de ferrocarrils del Baixador de

Vallvidrera, a l'altra banda de Collserola. La Drecera té una longitud d'un quilòmetre i mig i està dividida en dues seccions: la que arriba fins a la carretera de les Aigües i la que, des d'aquesta via, arriba fins al barri de Vallvidrera. La primera etapa és la més degradada. L'itinerari comença amb la paret de totxo que separa el camí de l'escola Montserrat. La paret està completament coberta de grafitis. Als esglaons hi ha fustes, rocs, runa, plàstics i brutícia de tota mena, des d'ossos rossegats d'animals fins a excrements i paper higiènic usat. A trenta metres de l'inici de l'itinerari hi ha una casa okupada. Un gos de presa, un pit bull, vigila l'edifici i es mostra agressiu a tothom que s'hi atura. A la dreta hi ha un parell més d'habitatges abandonats. Els seus terrenys estan tancats amb filats, que, rovellats, han estat fàcils de tallar per permetre-hi l'accés. Hi ha senyals d'antics campaments de rodamons o de persones que es reuneixen per beure i fumar.

Poca neteja

Durant el primer trajecte de la Drecera, el que arriba a la carretera de les Aigües, només em creuo amb un vianant. És Lluís Revert, veí de Sarrià. Explica que freqüenta la zona per passejar: "Per fer excursions està bé, però molt cuidat no ho està, no". Poc abans parlo amb la Dolores, empleada de cuina del col·legi Montserrat i veïna de l'avinguda de Vallvidrera: "Les escales estan abandonades. Les netegen poc, és

perillós perquè et pots fer mal". A prop del Peu del Funicular, la família Musté regenta una bodega. La Maria Dolors és filla dels propietaris i viu a Vallvidrera. Utilitza les escales quan no hi ha més remei, com tothom, quan el funicular s'avaría i els autobusos que el relleven triguen a arribar: "És molt feixuc pujar-les, i estan molt deixades".

Laia Puig, directora del Centre Cívic de Vallvidrera, destaca la mala il·luminació del recorregut i lamenta que no es faci com en altres barris de Barcelona, que s'hi instal·len unes escales automàtiques. El govern municipal de CiU descarta posar en funcionament un bus nocturn que comenci quan acaba el servei de funicular "per falta de pressupost". El bus nocturn és la principal demanda de l'oposició.

El grup local de la CUP va lamentar al mes de juny que "un cop finalitzat el servei de funicular l'única solució és pujar caminant per unes escales en mal estat, sovint sense llum, o fent autoestop per una carretera complicada".

Jacqueline Jaquet és la directora de la revista de barri *La Vall de Vidre* i viu a la carretera de les Aigües. Per a Jaquet i els veïns de la carretera la Drecera és fonamental. Per a Jaquet, l'únic inconvenient és la mala il·luminació de les escales, malgrat que l'Ajuntament va comunicar aquest 2013 que n'havia millorat l'enllumenat. El Pla d'Acció Municipal 2012-2015 de Vallvidrera no especifica cap millora ni reforma a les escales. —

Percepció
"Els homes són uns sortits, i elles són més sensibles", diuen els joves

Objectiu
Els tallers volen desmuntar els mites de gènere existents

ca", deien elles. "La voldríeu una nòvia així?", va preguntar el Miquel. "No", van respondre ells. "Aquí tenim molta feina per fer", va sentenciar, amb un somriure, el responsable del taller.

Aquesta va ser la primera sessió de les tres que faran aquests estudiants per prevenir les relacions abusives. L'objectiu és ensenyar-los que la violència de gènere no és una cosa exclusiva de persones grans i que el germen del problema es pot trobar en comportaments com la gelosia o el control exagerat, que molts adolescents creuen que són símptomes d'amor.

Els tallers intenten desmuntar els mites de gènere existents i analitzar estereotips, com van fer divendres. A més es parla dels tòpics i dels rols assignats, es mostren els diversos tipus de violència masclista, i es promouen relacions igualitàries i basades en el respecte i la tolerància. "Aquests tallers formen part de la resposta integral que l'Ajuntament de Barcelona vol donar al fenomen de la violència cap a les dones -diu Francina Vila, regidora de Dona i Drets Civils-. El treball amb els adolescents és un dels mecanismes més importants per prevenir-ho". —

Les escales de la Drecera de Vallvidrera no estan ben conservades. RUTH MARIGOT